

ગુજરાતી રૂઢિપ્રયોગ

- ટાઢતડકાવેઠવા-સુખ દુઃખ સહનકરવા
- ગળું કાપવું - વિશ્વાસઘાત કરવો
- લૌકિક જવું - ખરખરો કરવો
- ટહુકો પાડવો - બૂમો પાડી બોલાવવું
- પાણીમાં જવું - નકામું જવું
- ચારે હાથ લોથે પાડવા - બધી રીતે નિઃસહાય થવું
- બરડો થાબડવો - શાબાશી આપવી
- ખાટું મોળું થવું - બગડી જવું
- મકાન ઉઠાવવા - ઘરબાર ખાલી કરવા
- ટેકો ખોવો - આબરૂ ગુમાવવી
- કંઠે ભુજાઓ રોપવી - ભાવભીનું સ્વાગત કરવું
- ખભે હાથ મૂકવા - ધીરજ આપવી
- મોટા પેટના હોવું - ઉદાર મનુ હોવું
- જીવ જરીક જેવાડો હોવો - કંજુસાઈ કરવી
- બીડું ઝડપવું - પડકાર ઝીલવો
- ખાટલો થવો - મંદવાડ આવવો
- ગળે પાણી ન પડવા દેવું - ત્રાસ ગુજારવો
- એકડો મંડાઈ જવો - શ્રી ગણેશ થવા
- પરોવી દેવું - પધરાવી દેવું
- પવન ભરાવવો - મગરૂરીમાં હોવું
- ખોબો કાણો હોવો - ગરીબાઈ હોવી
- રમણે ચડવું - જોસમાં આવવું
- મોળું ઓહાણ આલવું - કમજોર કરવો
- ચીનનો શાહુકાર- પાકો ગઠિયો
- ભગવું ભગવું ધ્યાન હોવું - ભગવાધારી સંતોનું મન પરમાત્મામાં લીન હોવું
- હૈયું પાછું આવવું - બેધ્યાનપણામાંથી સ્વસ્થ થવું
- પાણી વલોવવા - ફોગઠ ફાંફા મારવાં

- ઘેર બેસવું - બેકાર બનવું
- ટાંટિયા વાળી લેવા - અપંગ બનાવવું
- તાળી લાગવી - લગની લાગવી
- માથે બેસવું - સામે બેસીને કામનો આગ્રહ રાખવો.
- વ્યર્થ પ્રયાસ કરવો - ફીફાં ખાંડવા
- ચીનનો શાહુકાર - પાકો ગઠિયો
- ભગવું ભગવું ધ્યાન હોવું - ભગવાધારી સંતોનું મન પરમાત્મામાં લીન હોવું
- નવા પગરણ માંડવા - નવી શરૂઆત કરવી
- ટીંબો બની જવું - ખેદાન મેદાન કરી નાખવું
- મીઠાનાં હળ હાંકવા - ઉજ્જડ કરી નાંખવું
- શરસંધાન કરવું - લક્ષ્યને સાધવું
- બે પાંદડે થવું - આર્થિક સ્થિતિ સારી થવી
- નાટક ભજવવું - હકીકત છુપાવવી / ઢોંગ કરવો
- ઘરમાં ઘંટ વાગવો - અતિશય ગરીબાઈ હોવી
- તાસીર ફેરવવી- સ્વભાવ બદલાવો
- દેવ જાગી જવા - નસીબ ખૂલી જવું
- વ્યર્થ પ્રયાસ કરવો - ફિફાં ખાંડવા
- ખડે પગે ઊભા રહેવું - કામ કરવા તૈયાર રહેવું
- સાડાબારી ન રાખવી - પરવા ન કરવી
- ઘરભંગ થવો - પત્નીનું મૃત્યુ થવું
- ઘર ઉઘાડું રહેવું - વંશ ચાલુ રહેવો.
- ઢેબરા બંધાવવા - રવાના કરવું
- કાંકરી કાઢી નાખવી - ગણતરીમાંથી બાકાત રાખવું
- કાંકરી ઘડો ફોડે - ઘણી વખતે નાના માણસથી પણ મોટું કામ થાય.
- પુરાણ નીકળવું - એક વાતના સંદર્ભમાં બીજી વાત નીકળવી
- આંગળાં કરડવા - ખૂબ સ્વાદિષ્ટ લાગવું
- નવા પગરણ માંડવા - નવી શરૂઆત કરવી
- તાસીર ફેરવવી - સ્વભાવ બદલવો
- ટીંબો બની જવું - ખેડાણ મેદાન કરી નાખવું

- ધૂળ પર લીંપણ - પ્રયત્નો નિષ્ફળ જવા
- કોડિયા જેવું કપાળ હોવું - કમનસીબ હોવું
- સંઘ કાશીએ પહોંચવો - કામ પાર પાડવું
- મીઠાનાં હળ હાંકવાં - ઉજ્જડ કરી નાખવું
- ખાટલો થવો - મંદવાડ આવવો
- બળતામાં ધી હોમવું - ચાલુ ઉશ્કેરણીમાં વધુ કારણ ઉમેરવું
- ગંધ આવવી - શંકા પડવી
- ગળે પાણી ન પડવા દેવું - ત્રાસ ગુજારવો
- પાણી મૂકવું- પ્રતિજ્ઞા લેવી
- તકાદો કરવો - ઉઘરાણી માટે દબાણ કરવું
- નાદ લાગવો - ધૂન લાગવી
- રૂખ જોવી - તક છે કે કેમ તે તપાસવું
- રૂખ બાંધવી - અટકળ કરવી
- સૂગ હોવી - ચીડ ચડવી
- કારગત નીવડવું - સફળ થવું
- જીભ ન ઉપડવી- વાત કરતાં ખચકાટ અનુભવવો.
- સોડતાણીને સૂઈ જવું - મૃત્યુ પામવું
- ફાંફા મારવા - વ્યર્થ શ્રમ કરવો
- આંખો ભરાઈ આવવી - આંસુ આવી જવા
- માથું ધૂણાવવું - સંમતિ આપવી
- તૂરિયાના તાર જાગી ઊઠવો - સમજણ શક્તિ આવવી
- હડિયાપાટી કરવી - દોડધામ કરવી
- ઓસાણ ન રહેવું - યાદ ન રહેવું
- ખડે પગે ઊભા રહેવું - કામ કરવા તૈયાર રહેવું
- હાંજા ગગડી જવા- ખૂબ ગભરાઈ જવું.
- કાહારી ફાવવી - પ્રયત્ન સફળ થવો.
- ચાર હાથવાળા થવું - લગ્ન થવા.
- વાત ઉડાડી દેવી - વાત વિલંબમાં નાખવી.
- પગ જકડાઈ જવા - સ્તબ્ધ થઈ જવું

- આંખો ફાટી જવી - ચોંકી જવું, અવાક બની જોઈ રહેવું
- પોબારા ગણી જવા - પલાયન થઈ જવું, નાસી જવું
- પાશેરામાં પહેલી પૂણી- શરૂઆતનું પ્રથમ પગલું
- ધોખો થવો - દુઃખ થવું, ફરિયાદ હોવી.
- લાવણ્ય મહેકી રહેવું - સુંદરતા પ્રસરી જવી.
- રમણ આચરવું - પ્રણયક્રીડા કરવી
- ભૂખની ખાઈઓ ઉઘડવી- કકડીને ભૂખ લાગવી
- દીવો ન રહેવો- વંશ ન રહેવો
- કારી ન ફાવી - યુક્તિ સફળ ન થવી
- સગડી માથે લેવી -બીજાની આપદા વહોરી લેવી
- પોબારા ગણવા - નાસી જવું
- થોરિયા રોપવા- લડાઈના મૂળ રોપવા
- ગોરા કરવા - કાલાવાલા કરવા
- બે પાંદડે થવું - આર્થિક સ્થિતિ સારી થવી.
- ઊમરો ઊઠવો - નિર્વશ થવું. (GPSC-2021)
- સોંદરી વળવી- સંતોષ થવો
- પ્રાગડ ફૂટવું - સવાર પડવી, પરોઢિયું થવું
- લીલીસૂકી જોવી - ચડતી પડતીનો અનુભવ કરવો
- બાંધણ છોડવા - નમતું જોખવું
- બાકરી બાંધવી - દુશ્મનાવટ કરવી
- ઓસાણ ન રહેવું - યાદ ન રહેવું
- આંખ મળી જવી - ઊંઘ આવી જવી
- હોલા જેવું કાળજું હોવું - અત્યંત નાહિંમત હોવું
- હૈયું પાછું આવવું - બેધ્યાનપણામાંથી સ્વસ્થ થવું
- ચશમપોશી કરવી - ઘાલમેલ કરવી
- સોડ તાણીને સૂઈ જવું - મૃત્યુ પામવું
- સોનાના ઝાડ ભાળવા - ખૂબ સમૃદ્ધિ જોવી
- માથે લેવું - જવાબદારી સંભાળવી
- માથે છાણાં થાપવા - ટીકાઓની ઝડી વરસાવવી.

- કાન તળે કાઠી નાખવું - કોઈ વાત પર લક્ષ ન આપવું.
- ચારે હાથ ભોયે પાડવા - બધી રીતે નિ:સહાય થવું.
- કપૂરે કોગળા કરવા - શ્રીમંત હોવું
- બારમો ચંદ્ર હોવો - દુશ્મનાવટ હોવી
- કાન ભંભેરણી - ખોટું કરી ઉશ્કેરવું
- જિગર ચિરાવું - હૃદમાં વેદના થવી
- પરવારી જવું - બધા જ કામ પૂરા કરી નવરા થવું
- ખીલો થઈ જવું - ઊભા રહી જવું
- કોડિયા જેવું કપાળ હોવું - જ્ઞાન થવું
- કાન મરડી નાખવો - ભૂલની પ્રતીતિ કરાવવી, શિક્ષા કરવી,
- આંગળા કરડવાં - ખૂબ સ્વાદિષ્ટ લાગવું
- આભ તૂટી પડવું - ઓચિંતી મુશ્કેલી ઊભી થવી
- શરસંધાન કરવું - લક્ષ્યને સાધવું
- મોં ભાંગી જવું - અતિશયતાને કારણે સ્વાદ ન રહેવો
- ગાડું દેખી ગુદા ભાગવા - સગવડ જોઈ આળસ આવવી. (GPSC-2021)
- ગોળના પાણીએ નહાવું - છેતરાવું
- જીવ બળી જવો - ઈર્ષા થવી
- તરંગે ચડી જવું - વિચારમગ્ન થઈ જવું.
- તલવાર તાણવી - સંઘર્ષમાં ઉતરવું
- ધર્મનો થાંભલો ખરી પડવો - જાણીતા કર્મવીરનું અવસાન થવું
- કંઠે ભૂજાઓ રોપવી - ભાવભીનું સ્વાગત કરવું
- અગિયારા ગણવા - ભાગી જવું
- ઊભાડિયું કરવું - સળી કરીને ઉશ્કેરવું
- એકડો કરવો - સહી કરવી
- કપૂરે કોગળા કરવા - સુખસમૃદ્ધિણો આનંદ માણવો.
- કળશ ઢોળવો - પસંદગી કરવી.
- કાશ કાઢવી - આડખીલી દૂર કરવી
- ગોટલી મારવી - કામચોરી કરવી
- ઘાટ ઘડવો - મનસૂબો કરવો, મક્કમ આયોજન કરવું.

- ચોખા મૂકવા - નિમંત્રણ આપી બોલાવવું
- છાણાં થાપવા - મર્યાદા નહીં સાચવવી.
- જડભરત જેવા હોવું - મૂર્ખ-મૂઢની જેમ વર્તવું.
- જમીન પર પગ ન મૂકવો- ખૂબ ધમંડ હોવો.
- જીભને ટેરવે હોવું - યાદ હોવું.
- ડાબા હાથનો ખેલ - ખૂબ સરળ કામ
- ઢાંકપિછાડો કરવો - કોઈ બાબતને દબાવી દેવી.
- ડીંડવાણું ચલાવવું - અરાજકતા ફેલાવવી.
- તડકો છાંયડો વેઠવો - ચડતી પડતીનો અનુભવ થવો.
- દાણો ચાંપી જોવો - બીજાનું મન પારખવાનો પ્રયાસ કરવો.
- દાંત ખાટા કરવા - ખબર પડી દેવી, હરાવવું.
- ધડો બેસાડવો- બોધપાઠ આપવો.
- નાકલીટી ખેંચવી - ક્ષમા માગવી.
- બારમો ચંદ્રમા હોવો - ખૂબ અણબનાવ હોવો. , મતભેદ હોવો.
- ભાવટ ભાંગવી - ઉપાધિ -પીડા દૂર થવી
- ભીંડો મારવો - હરકત ઊભી કરવી.
- લાકડાની તલવાર ચલાવવી - સાધન વિના કામ પૂર્ણ થવું.
- વડનાં વાંદરા ઉતારે - બહુ મોટું ઉદ્યોગમાં હોવું., બહુ જ તોફાની હોવું
- વાડ ચીલડા ગળે - રક્ષક જ ભક્ષક બને.
- શુક્રવાર વળવો - લાભ મળવો , સફળતા પ્રાપ્ત થવી.
- શ્વાસ ઊડી જવો - ભયભીત થવું, ધ્રાસ્કો પડવો.
- સડક થઈ જવું - સ્તબ્ધ થઈ જવું.
- ગધેડે ગવાવું - ખૂબ જ સસ્તું હોવું. (GPSC-2021)
- હાંડલા ખખડવા - ઘરમાં બહુ કંકાસ થવો.
- હોઠ બીડવા - ક્રોધ પ્રકટ કરવો.
- નાકલીટી ખેંચવી - આજીજી કરવી
- આંગળીથી નખ વેગળા - ભેદભાવ હોવો.
- કળ વળવી- હોશ આવવા , ભાનમાં આવવું.
- ભૂંગે ચડવું = વિચારોમાં ખોવાઈ જવું.

- મૂંઝનો દોરો ફૂટવો- યુવાનીમાં પ્રવેશ કરવો.
- ફૂવામાનું દેડકું - સંકુચિત વિચારસરણી હોવી.
- ગોળના પાણીએ નાહવું - છેતરાવું
- ચીનનો શાહુકાર - પાકો ગઠિયો
- જળ મૂકવું - પ્રતિજ્ઞા લેવી.
- દાઢીમાં હાથ ઘાલવો - ખુશામત કરવી.
- લોઢાના ચણા ચાવવા - મુશ્કેલ કાર્ય કરવું.
- ટીંબો બનવો- ઉજજડ થઈ જવું.
- માથું કોરાણે મૂકવું - જીવનું જોખમ ખેડવું.
- નવ નેજા પડવાં - ઘણી મુશ્કેલી પડવી.
- અખાડા કરવા - બહાના કરવા
- ચણચણાટી થવી- તાલાવેલી થવી
- હાથ વાટકો થવું - નાના મોટા કામમાં ઉપયોગી થવું. (GSSSB-2021)
- દૂધે ઘોઈને આપવા - પ્રામાણિકપણે ચૂકતે કરવું (GSSSB-2021)
- ઊંટે ચઢીને ઊંઘવું - અશક્ય કે અજુગતું કરવું (GPSC-2021)
- કાળા ગ્યાં અને ઘોળા આવ્યા - જુવાની ગઈ અને ઘડપણ આવ્યું (GPSC-2021)
- લાલ ઘોડીએ ચઢવું - નશો કરવો(GPSC-2021)
- લોઢાની મેખ પેસી જવી - વેદના થવી
- લૂઢકી જવું - મૃત્યુ પામવું
- પગ તળે હોવું - એકદમ નજીક હોવું
- કંઠે ભુજાઓ રોપવી - ભાવભીનું સ્વાગત કરવું
- અન્નજળ ઉઠવું - જીવવા જેવી સ્થિતિ ન હોવી
- મતિ મારી જવી - બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ જવી
- કોડિયા જેવું કપાળ હોવું - જ્ઞાન થવું